Hitabet ve Mesleki Uygulama

1. **Güzel ve etkili konuşma becerisine sahip olan kişiye ne denir?**

A) Cevâmiu'l-kelim
B) Hitabet
C) Hatip
D) Müftü
E) Vaiz

2. Konuşma, en etkili iletişim araçlarındandır. İnsanlar konuşarak karşılıklı görüş alışverişinde bulunur ve tecrübelerini birbirleriyle paylaşırlar. Konuşmayı daha etkili ve güçlü kılan önemli unsurlar vardır.
Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

A) Hatip, kelimeleri cümle içinde yerinde kullanmalı, her birinin ses ve anlam hakkını verebilmelidir.
B) Hatip, konuşurken açıklayıcı bir dil kullanmalı, ses tonuna ve vurgulara dikkat etmelidir.
C) Hatip, aktarılan konunun içeriğine, amacına ve muhatabın seviyesine uygun bir üslup tercih etmelidir.
D) Hatibin, konuşarak anlaşmanın yanında, beden diliyle de konuşmasını desteklemesi gereklidir.
E) Hatip, dinleyenlerin daha iyi anlaması için sürekli yüksek ses ile aynı hızda konuşmalıdır.

3. Müezzin, "ezan okuyan, kamet getiren" demektir. Müslümanlar günde beş defa ezanla namaza davet edilir.
Aşağıda müezzinlik ve ezan/kamet ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ezan okuyacak kimsenin temyiz çağına gelmiş, erkek, akıllı, takva sahibi olması gerekir.
B) Müezzin gür ve güzel sesli olmalı,ezanı ayakta ve yüksekçe bir yere çıkıp okumalıdır.
C) Müezzinin ezanı dinleyenlerin tekrarına imkân verecek şekilde yavaş okuması vaciptir.
D) Ezan ve kamette, müezzin kıbleye yönelir. "Hayye ale's-salâh" derken sağa, "Hayye ale'l-felâh" derken sola döner.
E) Müezzin ezanı minareden okuyorsa, sağ taraftan sol tarafa doğru dolaşarak okur.

4. "Allah Resulü bir gün ashabına 'Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!Müslüman Müslüman'ın kardeşidir; ona zulmetmez, onu terk etmez ve onu küçümsemez.' dedikten sonra göğsüne işaret ederek üç kez 'Takva işte burada!' demiştir.

Verilen hadis-i şerifte Hz. Peygamber'in hitabetinde öne çıkan
I. Örnek ve benzetmelerden faydalanmak
II. Soru sorarak dikkat çekmek
III. Vurgulamak istenen hususları tekrarlamak
IV. Jest ve mimikleri kullanmak
ilkelerinden hangileri yer almaktadır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

5. Dini hitabet tebliğ, davet, vaaz, irşad vb. uygulamaları kapsayan çok yönlü bir faaliyettir. Din görevlileri, muhataplarına aktardıkları mesajın anlaşılması ve benimsenmesi için çalışırlar. Bu yüzden hitabet tekniklerini doğru ve etkin bir şekilde kullanmaları gerekir. Kur'an-ı Kerim'de ve Allah Resulü'nün sünnetinde bu yeteneğin nasıl kullanılması gerektiğine dair bazı ilkeler yer almaktadır.
Aşağıdaki ayetlerden hangisi Kur'an'da yer alan hitabet ilkelerine örnek olarak gösterilemez?

A) "Kim Allah'a ve elçisine itaat ederse, şehitler ve salihlerle beraberdir. Onlar ne güzel arkadaştır. Bu lütuf, Allah'tandır.Bilen olarak Allah yeter." (Nisâ Suresi 69.)
B) "Soyumuz içinden, onlara senin âyetlerini okuyacak, kitabı ve hikmeti öğretecek, onları temizleyecek bir elçi çıkar rabbimiz! Çünkü yalnız sensin kudret ve hikmet sahibi." (Bakara Suresi ,129.)
C) "Ey insanlar! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah'a ve elçisine inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihad ederseniz. Eğer bilirseniz bu sizin için daha hayırlıdır." (Saff Suresi 10-11.)
D) "Firavuna gidin; çünkü o azdı. Ona yumuşak söz söyleyin;belki öğüt alır veya korkar." (Tâhâ Suresi 43-44.)
E) "Allahın rahmeti sebebiyledir ki sen onlara yumuşak davrandın.Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, çevrenden dağılıp giderlerdi..." (Âl-i İmran Suresi 159.)

6. **Dinleyenin, anlatılanı yalnızca duyduğu değil, aynı zamanda doğru olarak anlamasına da olanak sağlayan, en sağlıklı dinleme biçimi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Etkin dinleme
B) Pasif dinleme
C) Yüzeysel dinleme
D) Nezaketen dinleme
E) Seçerek dinleme

7. Bir meslek ve hizmet alanı olarak din hizmetlerini zorlaştıran ve engelleyen bazı sorunlar vardır. Bu sorunlar din görevlisinin kendisinden, cemaatten veya ortamdan kaynaklanabilir.
Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir sorunla ilgilidir?

A) Yeterli bilgiye sahip olunmaması
B) Mesleğe gereken özenin verilmemesi
C) Cemaatin ihtiyaçlarını göz ardı edilmesi
D) Hedef kitlenin farklılıklarının gözetilmemesi
E) Ses ve aydınlatma sistemlerinin yetersiz olması

8. Yüce Allah'tan gelen ilahi hükümlerin hiçbirini gizlemeden, eksiltmeden ve herhangi bir ilavede bulunmadan insanlara bildirilmesidir.
Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) İrşad
B) Tebliğ
C) Davet
D) Hutbe
E) Nasihat

9. **Aşağıdakilerden hangisi din görevlisinde bulunması gereken toplumsal özelliklerden biri <u>değildir</u>?**

A) Hedef kitleyi tanıma
B) İletişim becerisi
C) Temsil gücü
D) Bencil olma
E) Meslektaşlarıyla işbirliği

10. **Peygamberimizin en belirgin özelliklerinden olan "cevâmiu'l-kelim" ne demektir?**

A) Tane tane konuşmak
B) Kötü söz söylememek
C) Maksadını muhataba anlatmak
D) Az sözle çok mana ifade etmek
E) Muhatabın anlayacağı şekilde konuşmak

11. İnsanın bilinçli olarak kendine dönmesi ve mümkün olduğu ölçüde objektif bir biçimde kendini değerlendirmeye çalışmasına kendini tanıması denir. Kendini tanıyıp gerçekleştiren bir insanda bazı niteliklerin gelişmiş olması beklenir.

Aşağıdakilerden hangisi bu niteliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Desteği dıştan değil içten (kendinden) alır.
B) Kendini tanır ve kabul eder.
C) İnsanlarla yakın ilişki kurma özelliğine sahip olur.
D) Kendine saygı duyar.
E) Örnek aldığı insanlar gibi olmaya çalışır, onları taklit eder.

12. Dinî iletişimde en etkili yol, sözlü iletişim; yani konuşma yoludur. Bu yüzden dinî iletişimde üslup çok önemlidir ve bazı hususlara dikkat edilmelidir.
Örneğin;
I. Muhataba değer verilmelidir.
II. Cümleler anlaşılır ve net olmalıdır.
III. Ses etkili bir şekilde kullanılmalıdır.
IV. Mübalağalı cümlelere yer verilmelidir.
V. Zengin kelime dağarcığına sahip olunmalıdır.
Bu parçaya göre numaralandırılmış örneklerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

13. "Hz. Peygamber 'Bana cevâmiu'l-kelim verildi.' buyurmuştur. Bu sıfat az kelime ile çok zengin anlamlar içeren sözler söylemek anlamına gelir. Bu bağlamda bazı âlimler 'Ameller niyetlere göredir. 'hadisini İslam'ın üçte birinin özeti olarak kabul etmişlerdir."

Aşağıdakilerden hangisi cevâmiu'l-kelim özelliğine sahip hadislere örnek olamaz?

A) "Allah'a (c.c) inandım de, sonra da dosdoğru ol!"

B) "Bizi aldatan bizden değildir."

C) "İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez."

D) "Sarhoşluk veren her şey haramdır."

E) "Yusuf'a (a.s.) güzelliğin yarısı verildi."

14. Din görevlisi, kadın, erkek, çocuk, yaşlı ve genç, Müslüman veya Müslüman olmayan herkesle görüşmeli, insanlar arasında muhabbeti sağlayan selam, güler yüz, güzel söz söyleme, tevazu ve cömertlik gibi özelliklere sahip olmalı, bencillik, gurur, kibir, öfke, yalan gibi olumsuz durumlardan da kaçınmalıdır. Ayrıca beden dilini iyi ve yerinde kullanmalı, insanları oldukları gibi kabul etmeli, onlara değer vermeli ve kimseyi dışlamamalıdır.

Metinde hakkında bilgi verilen özellik, din görevlisinde bulunması gereken niteliklerden hangisi ile ilgilidir?

A) Kılık kıyafet düzgünlüğü
B) İletişim becerisi
C) Hedef kitleyi tanımak
D) Alanında yetkinlik
E) Meslektaşlarıyla iş birliği

15. Aşağıdakilerden hangisi Kur'an'da yer alan hitabet ile ilgili belli başlı ilkelerden değildir?

A) İnsanları düşünmeye yöneltmek

B) Soru-cevap tekniğini kullanmak

C) Muhatabın duygularına hitap etmek

D) Muhatabı küçük görerek aşağılamak

E) Bazı konuların olumsuz yönlerini göstermek

16. Din hizmetlerinde görev alanlar, din ile insanlar arasında köprü vazifesi gören, dini doğru bir şekilde insanlara ulaştıran kişiler konumundadır. Bu görevi yerine getirirken din görevlilerinin sahip olması gereken bazı nitelikler vardır.
Aşağıdakilerden hangisi din görevlisinin sahip olması gereken niteliklerden biri değildir?

A) Din görevlisi davranışlarıyla insanlara örnek olmalıdır.

B) Görevini yerine getirirken karşılık beklememelidir.

C) Muhataplarının seviyesine inebilmelidir.

D) Din görevlisi görev alanı olan cami veya mescit dışına çıkmamalıdır.

E) Yeterli ve doğru mesleki bilgiye sahibi olmalıdır.

17. "Ey İman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman, hemen Allah'ı (cc) anmaya koşun, alış verişi bırakın. Bu izin için hayırlıdır." (Cuma Suresi 9)

Yukarıdaki ayetin manasına bakıldığında aşağıdaki hükümlerden hangisi çıkartılamaz?

A) Cuma namazı Müslümanlara farzdır

B) Cuma hutbesi farzdır

C) Önemli bir işin varsa Cuma namazı terk edilebilir

D) Alış veriş haramdır

E) Özellikle Cuma namazı için indirilmiştir

18. Din görevlilerinin, tebliğ ve davette bulunurken dikkat etmesi gereken temel ilkeler vardır.
Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden biri değildir?

A) Tebliğ ve davete bulunurken muhatapları zorlama yoktur.

B) Tebliğ edilen esasların doğru, açık ve anlaşılır olması gereklidir.

C) İrşad, tebliğ ve davet faaliyetleri sadece cami içinde yapılmalıdır.

D) İrşat, tebliğ ve davette karşılıklı güven ortamının oluşması gereklidir.

E) Samimi olmalı, muhatabın saygınlığını zedeleyici tavırlardan kaçınılmalıdır.

19. "Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah'a iman edersiniz..." (Ali İmran suresi, 110. ayet)

Yukarıdaki ayet, Kur'an-ı Kerim'de dini mesajların topluma ulaştırılmasıyla ilgili din hizmetlerinde önemli olan kavramlardan hangisine örnektir?

A) Tebliğ

B) Davet

C) Cihad

D) İrşad

E) Emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker

20. Hz. Peygamber (sav),Hayber'in fethinde sancağı Hz. Ali'ye (r.a) vererek ona hitaben şöyle buyurmuştu :"Onların yanlarına kadar ağır ağır yürü, sonra onları İslam'a çağır ve üzerlerine vacip olan ilahî hakları onlara söyle. Allah'a yemin ederim ki, Cenab-ı Allah'ın senin vasıtanla bir insanı hidayete erdirmesi, en değerli kırmızı deve sürüsüne sahip olup da onları Allah yolunda infak etmenden daha hayırlıdır." (Buhari, Cihad, 143; Müslim, Fezailü's-Sahabe, 4)

Aşağıdakilerden hangisi bu hadisten çıkartılacak hükümlerden biri <u>değildir</u>?

A) Tevhid inancı, vahyin gösterdiği istikamette insanlara sabırla açıklanmalıdır.

B) Tebliğ ve irşad
faaliyetini sadece görev verilen Müslümanlar yerine getirmek zorundadır.

C) İslam'ın ilkelerini yeryüzünde yaymak ve haksızlıkları gidermek için mücadele edilmelidir.

D) Tevhid ve irşad faaliyetinde kin ve öfke ile değil merhamet ve şefkatle hareket edilmelidir.

E) Bir insanın hidayetine vesile olmak Allah'ın kuluna vereceği en büyük bir lütuflardan biridir.